

Euroopan unionin
osarahoittama

KESKI-SUOMEN LIITTO

JYVÄSKYLÄ

KIHU

jamk

Hippos Dataekosysteemi - Mahdollisuus alueen datatalouden kehittymiselle

Keskustelijat: Jaana Mäkelä, Toni Ruohonen ja Tom Mikkola

00:00:00

Jaana Mäkelä: Tervetuloa kuuntelemaan Hippos Dataekosysteemi -hankkeen ensimmäistä podcastia. Minä olen Jaana Mäkelä ja kyseisen hankkeen projektipäällikkö. Olen kiinnostunut kuulemaan, miksi yrittäjien kannattaa ottaa yhteyttä Keski-Suomen liiton osarahoittamaan Hippos Dataekosysteemin hanketoimijoihin.

00:00:21

Jaana Mäkelä: Asiantuntijoina tässä podcastissa ovat Toni Ruohonen, joka on Jyväskylän ammattikorkeakoulun johtava asiantuntija Terveystieteiden instituutissa. Hän työskentelee tutkimuskehitys ja innovaatiotiimin vetäjänä. Tonilla on pitkä kokemus data-analytiikan ja prosessien kehittämisen parissa. Hänet tunnetaan myös Keski-Suomen hyvinvointialueen entisenä TKIO-päällikkönä ja myös mittavasta yliopistourasta.

Toni katsoo datan hyödyntämisen näkökulmasta tätä Hippos Dataekosysteemiä, jossa dataa hyödynnetään toimintoja ja prosessien kehittämisessä. Lisäksi hänellä on yrittäjätausta, joten hän on taitava yhdistämään dataekosysteemin datatalouteen, löytäen kokonaisuudesta liiketoimintamahdollisuuksien ituja. Hän on siis pitkän linjan asiantuntija data-analytiikan parissa. Tervetuloa Toni.

Toni Ruohonen: Kiitoksia ja kiitos kutsusta. Mukava olla täällä.

00:01:22

Jaana Mäkelä: Kiva kun pääsit sitten toisena asiantuntijana, joka myös projektissa työskentelee, on Tom Mikkola. Tom on Aalto-yliopistosta valmistunut terveysteknologian ja datan käsittelyyn keskittynyt diplomi-insinööri. Hän työskentelee tällä hetkellä Kilpa- ja huippu-urheilun instituutissa eli Kihussa täällä Jyväskylässä. Opinnäyte- ja tutkimustyössään Helsingin urheilulääkäriasemalla, hän kehitti työkaluja terveysdatan tekoälyavusteiseen tulkintaan.

Hänen pitkäaikainen haaveensa on olla mukana kehittämässä hyvinvointiliikunta ja terveysaloja. Haave toteutuu nyt tässä Hippos Dataekosysteemi hankkeessa. Hän uskoo vahvasti datan mahdollisuuksiin kehittää palveluja sekä synnyttää uusia innovaatioita edistään yksilön, yritysten ja alueen kokonaishyvinvointia. Tervetuloa mukaan Tom.

Tom Mikkola: Kiitos kiitos kiitos.

00:02:26

Jaana Mäkelä: Mennäänpä sitten ihan näihin kysymyksiin, mihin haluaisin kuulla asiantuntijoilta vastauksia. Miten te määrittelette dataekosysteemin?

Tom Mikkola: Mä tykkään puhua asioista hirveän lyhyestä ja ytimekkäästi ja silleen tiivistetysti. Niin mä ehkä määrittelin dataekosysteemin tämmöiseksi yhteistyöverkostoksi, jossa on tavoitteena yhteisvastuullisesti luoda, jakaa ja hyödyntää dataa näiden verkoston jäsenten toiminnan, tuotteiden ja palveluiden kehittämiseksi. Kaikessa niin kuin yksinkertaisuudessaan, tämmöisestä olisi kysymys.

Toni Ruuhonen: Joo täysin samoilla linjoilla, että ekosysteemihän on aina toimijaverkosto, kun puhutaan dataekosysteemistä. Tarkoittaa sitä, että jokaisella toimijalla on käytössään ja kerättynä dataa, Mutta ekosysteemin tarkoitus on myöskin jakaa sitä tietämystä. Eli datakaan ei jää silloihin yritysten omiin järjestelmiin, vaan sitä pystytään sitten yhdistämään, analysoimaan ja hyödyntämään yhteisesti uusien innovaatiopalvelujen kehittämiseksi.

00:03:39

Jaana Mäkelä: Aivan kiitos. Miten sitten puolestaan määrittelette datatalouden?

Toni Ruuhonen: No datataloushan on, poiketen perinteiset taloudesta siinä mielessä hyvä, että datahan on se meidän arvonalähtemme, mutta se ei tavallaan kulu. Se on käytettävissä uudelleen uudestaan ja uudestaan. Oikeastaan sen datan arvo syntyy sen älykkäästä hyödyntämisestä eli ei ole pelkästään datan omistamista. Vaan jälleen kerran sen analysointia ja yhdistämistä ja käyttöä niin, että pystyy synnyttämään sitten uutta liiketoimintaa ja parempia palveluja. Siinä kai hyvin kiteytetysti tuo.

Tom Mikkola: Näin minä ihan samoilla linjoilla tuota olisin. Eli minäkin määrittelin tämän datatalouden ehkä tällaisena talouden osa-alueena, jossa datalle nähdään tai data nähdään hyödykkeenä, arvona, varallisuutena. Sitä hyödynnetään sitten yrityksen tai organisaation päätöksenteossa ja toiminnan, tuotteen ja palvelujen kehittämisessä. Se, että sillä on arvo, sillä datalla ja se pohjautuu siihen. Näin mä ehkä määrittelin datatalouden.

Jaana Mäkelä: Niinpä.. No mites teidän mielestänne, miksi yritysten on hedelmällistä liittyä tähän Hippos Dataekosysteemikehittäjien joukkoon?

Tom Mikkola: Siihen ainakin omilla kokemuspisteillä, niin on paljonkin syitä. Lähinnä juuri tämä äsken mainittu datan arvo. Eli periaatteessa datalla se, mikä on jo kerätty yrityksissä, niin sillä voi olla tosiaankin paljonkin arvoa silloin, kun se jaetaan yhteiseen käyttöön. Tämmöisen datan rahaksi kääntämiseen on kuitenkin monta mallia. Se voi olla vaihtokauppaperusteista. Sitten on tämmöisiä hienoja termejä kun ”data as the services”, ”data as a product” tai datalisensointi. Tämmöisiä ansaintamalleja, missä eri tavoin erilaista dataa jaetaan toimijoiden kesken. Näistä sitten peritään maksu ja se riippuu, että minkälaisia sopimuksia sitten on tehty, että miten ne sitten määräytyvät.

Ja tuota sitä toki myös se, että tämmöisessä dataekosysteemissä niin yritykset saa käsin uutta dataa, joka sitten voi synnyttää paljonkin uusia palvelukonsepteja, tuotteita ja muuta, joka sitten voi olla hyvinkin hedelmällistä itsessään. Tietty myös tämmöinen yksilökohtaisempi tuote, palvelu ylipäättään toiminta, että kaikki on yksilökohtaisempaa, kun tiedetään enemmän niistä käyttäjistä. Kenelle ne kenelle tuotteet ja palvelut on kehitetty, niin osataan myös sitten heille tarjota näitä tuotteita ja tietty sitten kehittää ja ehdottaa myös tuotteita, joita he eivät tiedäkään vielä tarvitsevansa.

Eli periaatteessa kun tiedetään enemmän niin osataan paremmin ohjeistaa sitten tietty yhteistyö tämmöisessä dataekosysteemissä. Jos yritykseltä puuttuu jotain tiettyä osaamista esimerkiksi, tällaisessa yhteisöllisessä tekemisessä siihenkin voi löytyä sitten jotain apuja toiselta yritykseltä tai organisaatiolta, joka sitten taas omalla tavallaan voi avata uudet markkinat ihan kokonaisuudessaan. Mikä sitten taas tosissaan on sitten yrityksen omaankin kassaan lisää.

Sitten myös tulojen lisäksi niin säästöjä, koska kaikkea dataa ei kuitenkaan tarvitse kerää itse. Se voi olla joskus hyvin kallista sen datan kerääminen. Jonka takia tosissaan sitten se voi joskus olla halvempaa ja helpompaa tehdä sopimus siitä datasta toisen yrittäjän tai organisaation kanssa, joka tätä on jo sitten tehty ehtinyt kerätä.

Ja tuota ylipäättään, kun saadaan sitä omaa toimintaa kehitettyä, niin tämmöinen kannattavuus yleisesti ottaen yrityksissä paranee. Tällä on mahdollista parantaa, että miksi myydä hiekkaa Saharassa, kun vedelle on enemmän kysyntää. Tyypillisesti, jolloinka tuota palataan ehkä vähän tähän yksilökohtaisempaan toimintaan ja sitten ehkä tämmöinen vika esimerkki arvoista joillakin. Nyt kun kuitenkin ollaan tämmöisessä

niin kun hyvinvointi, terveys liikunta urheilukentässä niin voi olla paljon semmoisia organisaatio yrityksiä kenellä on toiveena olla mukana kehittämässä tätä yhteistä toimintaa. Periaatteessa tällaisen dataekosysteemin kautta on mahdollista tuoda sitä omaa työpanosta enemmän tällaiseen yhteiskunnalliseen käyttöön ja tehdä siitä tärkeämpää. Mutta tässä tällainen tyhjentävä lista erinäköisistä mahdollisuuksista.

00:08:46

Jaana Mäkelä: Kyllä aika perusteellinen, mutta miten Toni mitä lisäisit tai täydentäisit?

Toni Ruuhonen: Joo lista oli erittäin kattava. Ehkä voisin itse tiivistää tai kiteyttää sen ajatuksen, että yrityksille tulee tässä mahdollisuus siirtyä datasta oivalluksiin ja oivalluksista arvoon. Eli tykkään käyttää tätä tällaista viisauden pyramidia eri tasoista pyramidia, jossa pohjalla on data.

Mutta datahan on vielä täysin hyödytöntä, jos sille datalle ei tehdä mitään. Eli sitten sitä pitää jalostaa, jolloin siitä tulee informaatiota. Ja informaatiota, joka lähdetään tarkemmin tulkitsemaan, syntyy tietämystä ja sitten sen jälkeen kun sitä sovelletaan omaan kontekstiin ja tulevaisuuden tarpeisiin, niin syntyy viisautta. Eli yritykselle voidaan tämän verkoston myötä tai tässä dataekosysteemissä tarjota polku hyödyntää sitä omaa dataa, tuottaa uusia innovaatioita ja uusia palveluita. Siinä kai tällainen pieni kiteytys kaiken tuon muun hienon kuvauksen lisäksi jo.

00:09:51

Jaana Mäkelä: Kyllä kuulostaa hyvältä, eli mukaan kannattaa tulla. Mites sitten te näette tän datatalouden tulevaisuuden.

Toni Ruuhonen: No itse näen, että tulevaisuudessa datatalous se on yhä enemmän tällaista ennakoivaa ja varsinkin yhteistoiminnallista. Eli pitää päästä tavallaan eroon siitä siiloutumisesta. Tässä hankkeessakin tarkoitus on luoda puitteet, että pystytään yhteistoiminnallisesti hyödyntämään dataa ja luomaan jotain uutta.

Ja tässähän rakennetaan sitä datainfrastruktuuria. Jos katsoo analytiikan näkökulmasta, niin paljonhan tällä hetkellä jo tehdään kuvailevaa analytiikkaa ja selittävää analytiikkaa. Mutta nyt, kun analytiikka ja tekoäly kehittyy, niin data ei enää ainoastaan kerro, että mitä on tapahtunut ja miksi vaan se alkaa myöskin sitten auttaa ennustamaan, että mitä todennäköisesti tapahtuu ja miten siihen voi vaikuttaa.

Mutta samalla tässä sitten korostuu myöskin tämä vastuullis- ja eettinen näkökulma, kun lähdetään entistä kehittyneempää analytiikkaa käyttämään, että se pitää toki huomioida. Datan käyttö vaatii aina tietynlaista luottamusta ja sitä pitää rakentaa läpinäkyvällä ja sitten oikein kohdennetulla analyysillä.

00:11:12

Jaana Mäkelä: Kuulostaa hyvältä. Mites Tom?

Tom Mikkola: Kyllähän tässä on tota pakko kompata näitä tuota ajatuksia. Tällä hetkellä tehdään paljon töitä tämmöisten tietovarantojen ja tietoahtaiden eli datan keräämisen vuoksi ja luodaan tämmöistä niin sanottua infraa tälle datataloudelle dataekosysteemeille. Mutta juuri tämä datan hyödyntäminen, mikä on kuitenkin se kaikkein olennaisin osuus tästä toiminnasta, se on tulossa vasta.

Toki sitten, kun tämä infra on saatu tehtyä, niin voidaan sitten ruveta oikeasti keskittymään siihen, että mitä nyt ihan oikeasti ruvetaan tekemään ja miten tämä käännetään tiedoksi ja hyödyksi tai tieto hyödyksi. Mutta tuota datassa sinällään hyvähän on siis se, että se on kuitenkin tämmöinen hyvin ehtymätön lähde ja hyödyke eli sitä on ihan valtavat määrät. Se ei se ei kulu, se ei muutu miksikään sitä on ja tulee olemaan paljon ja se mahdollistaa nimenomaan juuri tämän, että ei ei tuitata tiettyjä yksittäisiä muuttujia tai tiettyjä asioita. Tämmöisen yhteisöllisen tekemisen ekosysteemin kautta saadaan tosissaan huomattavasti laajempi kuva siitä, mitä ikinä me nyt olemme tutkimassa tai halutaan kehittää. Näin ollen sen tekemisen taso tulee varmasti kasvamaan ja kehittymään. Vauhti voi olla aika hurjaakin tämmöisissä.

Pakko mainita toki tämä tekoälyn rooli pienin varauksin kuitenkin, mutta se, että kun sitä dataa rupeaa kerääntymään hurjat määrät ja me saadaan se semmoiseen paikkaan, mistä sitä voidaan käyttää ja hyödyntää, niin tekoäly on yksi työkalu, jolla sitä voidaan sitten tosissaan koettaa kääntää tiedoksi ja nimenomaan just tämmöisiin ennustaviin ja ja ohjaaviin käyttötarkoituksiin eikä vaan tilastollisiin menetelmiin.

Ylipäättään se, että tästä datasta tulee nimenomaan hyödyke, mihin voi jotkut yritykset perustaa ihan kokonaan heidän liiketoimintansa. Tästähän meillä on esimerkkejä tuolta isosta maailmasta, missä on tämmöisiä globaaleja yrityksiä, kuten Google, Meta ja muut sosiaalisen median yritykset, jotka on periaatteessa omalla toiminnallaan myös todistanut sen, että tämmöinen data ja datatalous voi parhaimmillaan luoda todellakin ison kentän toimintaa. Mielenkiintoisia aikoja elämme tässä parhaillaan.

00:14:08

Jaana Mäkelä: Kyllä se on totta. Sitten mennään tohon meidän loppuhuipentumaan. Eliikkä nyt kun yritys haluaa lähteä kehittämään omaa liiketoimintaansa datataloudessa, niin mistä te asiantuntijat ohjeistaisitte heitä aloittamaan? Eli mitä pitäisi tehdä ihan ensimmäisenä?

Tom Mikkola: Näin se itselle on ainakin aina ohjeistettu ja opetettu, että tällainen ongelmalähtöinen kehittäminen on hyvä tapa edistää tekemistä. Eli periaatteessa siis se, että voidaan pyrkiä kartoittamaan erinäköisiä ongelmia, mitä voitaisiin tehdä paremmin tai mitkä asiat pitäisi ratkaista. Toinen ääripää on sitten tietty se, että mikä voisi olla mahdollista, että ongelmista viis mutta se, että mitä me voitaisiin tehdä, jos meillä olisi jotain tietoa tai dataa, mitä meillä ei nyt tällä hetkellä ole.

Tällainen tietynlainen niin kuin ongelma- tai käyttölähtöinen kartoitus mahdollistaisi paremman tiedon siitä mitä dataa yrityksillä tällä hetkellä on. Mitä dataa heillä on, missä se on, miten se voidaan hyödyntää? Onko se, kuinka, kuinka helposti saatavilla ja käännettävissä sitten hyödyksi ja sitten se, että mitä vielä puuttuu, mistä sitä voisi saada. Sen jälkeen sille sitten suunnitelma, jota lähdetään toteuttamaan. On ongelma, joka pitää ratkoa. Sitten selvitetään, missä mennään nyt ja mitä pitäisi tehdä seuraavaksi. Sitten lähdetään toteuttamaan

00:15:44

Jaana Mäkelä: Kyllä. Mites Toni? Sulla on yrittäjä tausta myös itselläsi.

Toni Ruohonen: Joo kyllä itse asiassa samat elementit on itselläkin listattuna ja mielessä, mutta ehkä vähän tuota eri järjestyksessä. Siinä olen samaa mieltä, että kaiken kehittämisen pitäisi olla aina tarve ja ongelma lähtöistä. Ehkä ensimmäinen askel on ymmärtää se mitä dataa omasta toiminnasta jo kertyy joko tarkoituksella kerättyä tai tietämättä jo kertynyttä dataa ja mitä sillä oikeasti voisi tehdä. Eli arvioida jo vähän sitä niin kuin arvopotentiaalia mitä siellä on. Ja sen jälkeen toki pitää lähteä miettimään, että no mitä ongelmia tai kysymyksiä halutaan ratkaista. Vasta sitten pystytään niin kuin miettimään, että mitä analytiikalla siihen voisi tuoda ja minkälaisia palveluja kehittäjä. Toki mitä muuta dataa me sitten vielä tarvitaan, jos meillä onkin joku vähän isompi ongelma.

Niin lähtee sitten miettimään sitten sitä tuota tarvittavan lisädatan hankintaa tai keruuta. Ja oikeastaan tässä tullaan taas tähän yhteistoiminnallisuuteen. Tässäkin

Hippos Dataekosysteemi -hankkeessahan tarkoituksena on, että yritykset saisi tukea juuri niin kuin tähän problematiikkaan ja miten sitä voidaan kerätä yhdistää ja analysoida turvallisesti ja yhteiskäyttöä ja kehittää sitten uusia liiketoiminta konsepteja taikka palvelukonsepteja.

00:17:12

Jaana Mäkelä: Aivan kuulostaa tosi hyvältä. Nyt tässä vaiheessa haluan esittää teille isot kiitokset Toni ja Tom, että sain haastatella teitä tästä aiheesta ja jatketaan tästä

aiheesta keskustelua. Tämä podcast tulee meidän verkkosivuillemme löytyy Hippos Dataekosysteemi nimellä Jamkin sivuilta, jossa on muutoinkin hankkeesta tietoa ja kiitos kaikille kuuntelijoille ja tervetuloa mukaan meidän hankkeeseemme.